

สรุปผลการให้ข้อมูลโครงการไฟฟ้าพลังน้ำปากลาย สปป. ลาว ครั้งที่ ๑
ตามระเบียบปฏิบัติของคณะกรรมการแม่น้ำโขง
เรื่อง การแจ้ง การปรึกษาหารือล่วงหน้า และข้อตกลง
วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑
ณ โรงแรมเชียงคานแกรนด์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

สำนักบริหารจัดการลุ่มน้ำระหว่างประเทศ (สปป.) ได้จัดการดำเนินการให้ข้อมูลครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ณ โรงแรมเชียงคานแกรนด์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยมีผู้เข้าร่วมในเวทีการให้ข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น ๑๑๑ คน โดยมีผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ จากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย กรมทรัพยากรน้ำ กรมประมง กรมชลประทาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งภาคประชาชนในพื้นที่จังหวัดริมแม่น้ำโขง (จังหวัดเชียงราย บึงกาฬ เลย หนองคาย มุกดาหาร นครพนม อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ) ประกอบด้วย กลุ่มเครือข่ายแม่น้ำโขง คณะกรรมการลุ่มน้ำ กลุ่มผู้ใช้น้ำ ด้านต่างๆ รวมถึงหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องและผู้สื่อข่าว ซึ่งที่ประชุมได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอนะต่อผลกระทบข้ามพรมแดนที่จะเกิดขึ้นจากพัฒนาโครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปลาตาย สปป.ลาว ที่สำคัญใน ๖ ประเด็น โดยสรุปดังนี้

๑. การประมง/ทางปลาผ่าน

- (๑) ผลกระทบด้านประมงจากการพัฒนาโครงการฯ ส่งผลให้จำนวนของปลาลดลง จะมีวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างไร
- (๒) เสนอให้มีการขยายพันธุ์ปลาตามธรรมชาติในแม่น้ำโขงให้มากขึ้น เนื่องจากพันธุ์ปลาในลุ่มน้ำโขงมีมูลค่าสูงและเป็นที่ต้องการจากผู้บริโภค
- (๓) เสนอให้มีการจัดตั้งกองทุนเพาะพันธุ์ปลาเศรษฐกิจ
- (๔) ควรมีการเตรียมทางปลาผ่านทั้งในลุ่มน้ำตอนบนและตอนล่าง และขาดข้อมูลการผ่านของปลาแต่ละชนิดที่สามารถผ่านทางปลาผ่านที่ออกแบบไว้

๒. การเปลี่ยนแปลงด้านชีวภาพและระบบนิเวศในแม่น้ำโขง

- (๑) การสร้างเขื่อนขวางลำน้ำโขงจะทำให้ตะกอนลดลง ทำให้ระบบนิเวศตามแม่น้ำโขงเปลี่ยนแปลง และเกิดการกัดเซาะริมตลิ่ง ซึ่งเป็นประเด็นที่ควรให้ผู้พัฒนาโครงการรับทราบและหาแนวทางแก้ไข
- (๒) วิถีชีวิตของคนในลุ่มน้ำโขงเปลี่ยนแปลง เช่น อาชีพเก็บสาหร่ายน้ำจืด ผลิตขี้กิ้งในแม่น้ำโขงหายไป
- (๓) ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูล โดยเฉพาะเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพและการบริการของระบบนิเวศ

๓. ผลกระทบและมาตรการต่อการสร้างเขื่อน

- (๑) ผู้พัฒนาโครงการ และเจ้าของโครงการควรรับผิดชอบ มาตรการในการชดเชยและบรรเทาผลกระทบจากโครงการ
- (๒) ข้อมูลด้านการลดผลกระทบและค่าชดเชยยังไม่ชัดเจน
- (๓) บทบาทนโยบายของประเทศไทยต้องชัดเจนและเข้มแข็งมากกว่านี้
- (๔) ขอทราบข้อมูลการพัฒนาประเภทเขื่อนแบบขั้นบันไดในต่างประเทศว่ามีผลกระทบอย่างไรหรือไม่ เช่น ตะกอน ระบบนิเวศ
- (๕) ผลกระทบจากการทำการเกษตรริมฝั่งแม่น้ำโขง

/(๖) ต้องการเห็น...

- (๖) ต้องการเห็นความชัดเจนของข้อมูลผลกระทบต่อการสร้างเขื่อนแต่ละเขื่อนที่ได้จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา
- (๗) ควรเรียนรู้การศึกษาผลกระทบข้ามพรมแดนจากโครงการไซยะบุรี

๔. การเทือกกลับของน้ำในแม่น้ำโขงเข้าท่วมลำน้ำสาขา

๕. การดำเนินการให้ข้อมูล

- (๑) เสนอให้เชิญผู้พัฒนาโครงการเข้าร่วมชี้แจง ให้ข้อมูลในกระบวนการ PNPCA
- (๒) ในการดำเนินการให้ข้อมูล PNPCA เสนอให้มีเวลาอภิปรายให้มากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่
- (๓) ข้อมูลที่นำเสนอมีความผิดพลาดและไม่ครบถ้วนในบางประการ เช่น ต้องการรายละเอียดข้อมูลด้านวิศวกรรมของโครงการให้มากขึ้น ด้านการบริหารจัดการเขื่อนในแต่ละเดือน การปล่อยน้ำในแต่ละเดือน การระบายตะกอน การแจ้งเตือนการก่อสร้างระหว่างก่อสร้างที่ผลกระทบต่อท้ายน้ำ ลักษณะของบันไดปลา ระยะเวลากการเดินทางของน้ำจากการปล่อยน้ำของโครงการมาถึงประเทศไทย
- (๔) ควรมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมให้มีความชัดเจน
- (๕) จะทำอย่างไรให้สามารถยับยั้งการพัฒนา โครงการที่เกิดขึ้นแบบเป็นรูปธรรมได้ รวมถึงความชัดเจนของฝั่งผู้ดำเนินโครงการต่อการรับฟังข้อเสนอจากฝ่ายไทยโดยเสนอให้เชิญผู้ดำเนินโครงการมาชี้แจง และรับฟังความคิดเห็นจากฝ่ายไทย
- (๖) ความคิดเห็นจากข้อห่วงกังวลจากภาคประชาชนได้รับการพิจารณาจากผู้พัฒนาโครงการอยู่ในระดับใด
- (๗) รัฐบาลควรให้ความสำคัญในการเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชนโดยการให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการลุ่มน้ำโขงอันเนื่องมาจากการพัฒนาโครงการ
- (๘) ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดเก็บข้อมูลโดยเฉพาะ และเพิ่มบทบาทของเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

๖. การเดินเรือ ข้อมูลการเดินทางระหว่างการก่อสร้างและหลังการก่อสร้างมีการเก็บค่าธรรมเนียมในการเดินเรือหรือไม่อย่างไร

๗. เขื่อนและความปลอดภัย

- (๑) ในการนำเสนอข้อมูลเรื่องเทคโนโลยีในการสร้างเขื่อนไซยะบุรี ยังไม่มีข้อสรุปว่ามีประสิทธิภาพ จึงยังไม่มีค่าน่าเชื่อถือว่าจะเป็นเทคโนโลยี ที่ดี ทั้งนี้ ในการเสนอให้มีการสร้างเขื่อนโคซึ่รูปแบบเขื่อนไซยะบุรี ที่ดำเนินการแล้วเสร็จในพื้นที่อื่นหรือไม่
- (๒) ต้องการทราบมาตรฐานในการออกแบบของโครงการปากลาย